

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:
23/92403-5

Vår referanse:
23/112477 - 3

Sted, dato:
Hamar, 14.07.2023

Høring - Varselutvalgets rapport - fra varsel til læring og forbedring

Det vises til brev av 26. mai 2023 fra Politidirektoratet. Det vises videre til brev av 22. juni 2023 om utsatt frist til å inngi høringsuttalelse innen 17. juli 2023.

Høringen er sendt Innlandet politidistrikt, som politidistrikt med særlig erfaring fra samarbeid med helsetjenesten opp mot psykisk syke og har etablert godt samarbeid med lokal helsetjeneste.

Politiets rolle:

- Opplysningsplikt om straffbare forhold som kan danne grunnlag for at helsevesenet iverksetter tilsyn eller personalsaker, f. eks. opplysninger om straffbare forhold av betydning for helsepersonells yrkesutøvelse
- Samhandling med helsevesenet for å forebygge hendelser med fare for liv og helse begått av psykisk syke som utgjør en risiko – informasjonsutveksling og vurdering av tiltak.
- Samhandling ved bistandsoppdrag for å gi sikkerhet for helsepersonell og andre.
- Etterforskning og påtalebehandling av saker som gjelder mistanke om straffbare forhold begått i helsetjenesten.

I våre kommentarer, har vi hatt særlig søkelys på de temaene Politidirektoratet har gitt i sitt brev:

- Hvilken betydning har rapporten og dens anbefalinger for politiet?
- Vil helse- og omsorgstjenestens ansvar for vern av samfunnet mot alvorlige hendelser bli ivaretatt?
- Vil hensynene til tverrfaglig informasjonsdeling bli ivaretatt?

Innspill fra Innlandet politidistrikt til utvalgets anbefalinger 1 – 9:

Anbefaling nr. 1:

Anbefalingen støttes. Etablering av en ordning som i større grad bidrar til at kunnskap om læring, forbedring og forebygging av alvorlige hendelser blir kjent for og implementert i hele helse- og omsorgstjenesten er positivt. Innlandet politidistrikt har forventning om at anbefalingen vil bidra til raskere identifisering av uforvarselige forhold.

Innlandet politidistrikt er enige i at kunnskap må spres på tvers av avdelinger, virksomheter, mellom helsepersonell og tjenestenivåer. Vi savner at det står noe om viktigheten av at relevant kunnskap også må kunne spres til andre myndigheter og samarbeidspartnere, der man har samhandlet. Innlandet politidistrikt erfarer at kunnskapsoverføring innad i store organisasjoner er krevende. Særlig krevende kan det være å sikre kunnskapsoverføring til primærhelsetjenesten, som i vårt distrikt involverer svært mange kommuner, lokale institusjoner, legevakter, fastleger mv. I Innlandet politidistrikt har vi gode erfaringer med felles opplæringsopplegg.

Utvalgets anbefaling om å videreføre plikten til å melde alvorlige hendelser støttes.

Det foreslås en sanksjonsfri prosess i etterkant av alvorlige hendelser i helse- og omsorgssektoren, som også er beskrevet å være i samsvar med internasjonale anbefalinger fra WHO, EU og OECD. I et forebyggende læringsperspektiv anses dette hensiktsmessig og vil bygge tillit og trygghet for de involverte. Spørsmålet om beskyttelse mot selvinkriminering er sentralt og det må etableres forutsigbare systemer som også ivaretar hensynene til politiets etterforskning og bevissikring i de tilfeller hvor straffeforfølgning blir foretatt.

Anbefaling nr. 2:

Anbefalingen støttes i det store og hele. Det anses som viktig for politiets samarbeid med og etterforskning av helse- og omsorgstjenestene at virksomhetsbegrepet avgrenses og defineres, samt tydeliggjøring av virksomhetens ansvar ved lov eller forskrift.

Vi er av den formening at ansattes rolle og ansvar også må tydeliggjøres.

Når meldeplikt bestemmes, er det viktig at vilkårene for når plikten inntreffer er tydelige. Hva ligger i begrepet "alvorlig hendelse"? Det bør være lik forståelse av begrepet både i helsevesenet og i politiet.

Meldeplikten i helsevesenet må ses i sammenheng med den meldeplikten helsevesenet har til politiet og avvergingsplikten etter straffeloven § 196.

Det bør klargjøres godt hvordan meldeplikten i helsesporet står i forhold til viktigheten av varsling til politiet der det foreligger mistanke om et straffbart forhold. Dette omfatter virksomhetens ansvar og statsforvalterens rolle. Det må tilstrebes gode føringer for når, hvordan og av hvem politiet skal varsles. Er det aktuelt med etterforskning, er det av betydning at politiet varsles så raskt som mulig for å sikre bevis, både til gunst og ugunst for de mistenkte.

Anbefaling nr. 3:

Anbefalingen støttes. Det er viktig "nesten-alvorlige hendelser" defineres så tydelig som mulig.

Anbefaling nr. 4:

Anbefalingen støttes. At Statens helsetilsyns og Statens undersøkelseskommisjons kompetanse og ansvarsområder samordnes er et særlig godt tiltak. Forslaget mener Innlandet politidistrikt vil bidra til bedre og tidligere varslinger av politiet. Forslaget mener vi også vil forenkle politiets tilgang til informasjon og dokumenter ved behov, noe som spesielt vil bidra til å forebygge hendelser med fare for liv og helse begått av psykisk syke som utgjør en risiko.

Anbefaling nr. 5:

Dette punktet har vi ingen kommentar til. Dette er ikke vårt anliggende, men vi tillater oss å stille spørsmålsteget ved om det er realistisk å ha en frist på maksimum fem dager for oppfølging av pasient/bruker etter en alvorlig hendelse. Grunnvilkår om "snaest mulig" er et godt utgangspunkt.

Anbefaling nr. 6:

Anbefalingen støttes og anses som et godt tiltak for bedre, raskere og mer helhetlig tilsyn, samt god sikring av kunnskap. Innlandet politidistrikt mener anbefalingen vil medføre en god plattform for bedre samhandling mellom helsevesenet og politiet.

Innlandet politidistrikt forventer at anbefalingen vil gjøre det lettere å få utlevert faktagrunnlag i hendelser hvor politiet har vært involvert. Dette vil bidra til bedre kunnskapsoverføring og læring for å unngå uønskede hendelser i fremtiden. Det ventes også å ville bidra til bedre informasjonsutveksling i saker hvor politiet iverksetter etterforskning. Det kan også antas å bidra til bedre oversikt over blant annet psykisk syke, risikovurderinger og mer helhetlig tilnærming til de aktuelle risikopersonene.

Anbefaling nr. 7:

Anbefalingen støttes. Nærmere kommentarer ikke nødvendig, utover at det for politiets arbeid vil være en fordel med tydelige rolleavklaringer og oppgavefordelinger mellom Statens helsetilsyn, Statens undersøkelseskommisjon og statsforvalteren.

Anbefaling nr. 8:

Anbefalingen støttes. Denne anbefalingen anses viktig for å forebygge hendelser med fare for liv og helse begått av psykisk syke som utgjør en risiko.

Generell informasjonsflyt og samhandling mellom samhandlingsparter i de ulike stadier av pasientløp er både nødvendig og kritisk for å kunne forebygge eventuelle nye hendelser.

Dette er viktig i de tilfeller hvor politiet:

- skal gi bistand til helsevesenet for å gi sikkerhet til helsepersonell og andre
- sammen med helsetjenesten skal risikovurdere og sikre tiltak overfor personer dømt til tvungent psykisk helsevern
- etterforsker alvorlige kriminelle handlinger begått av psykiatriske pasienter.

Typiske hindringer for å forebygge hendelser med fare for liv og helse begått av psykisk syke som utgjør en risiko er:

- Mangel på systemer for kommunikasjon mellom nivåer og virksomheter innad i helsevesenet
- Mangel på systemer for kommunikasjon mellom helsevesenet og politiet
- Mangelfull informasjonsdeling ved overganger i pasientløpene mellom nivåer i virksomhetene og mellom samarbeidende parter.

- Mangel på kunnskap om rettslige muligheter og begrensninger

Anbefaling nr. 9:

Også denne anbefalingen støttes. En god meldekultur vil gi gevinster.

Utvikling av god meldekultur berører imidlertid grunnleggende dilemmaer knyttet til rettsikkerhet og frykt for selvinkriminering. Politiet er helt avhengig av at det etableres et tillitsforhold for å unngå svikt i samarbeid på grunn av frykt for personlige konsekvenser.

I utviklingen i samarbeidet mellom helse- og omsorgstjenestene og politiet er det viktig at det etableres god forståelse for politiets rolle som samhandlingspart på den ene side og på den andre side politiets rolle som etterforskningsorgan i straffesaksbehandlingen.

Forutsigbare og tydelige retningslinjer og samhandlingsrutiner er viktig for god rettsikkerhet og best mulig samarbeid. Det må etableres gode, tydelige og tillitsvekkende rutiner for valg av spor – evaluering vs. etterforskning.

Innlandet politidistrikt har utviklet et godt samarbeide med Sykehuset Innlandet HF innenfor strategisk ledelse, samtrening/opplæring og kommunikasjon når det anmodes om politiets bistand.

Innlandet politidistrikt har sett verdien av å holde juridiske foredrag, hvor innholdet er utviklet sammen med helsevesenet for å etablere lik forståelse av sentrale rettslige temaer. Dette har bidratt til å skape økt tillit og økt samhandling. Utfordringen ligger i å få til en lik kompetanseheving i alle ledd i store og komplekse organisasjoner, og utover i en spredt primærhelsetjeneste i mange kommuner. Det vises for øvrig til våre kommentarer til anbefaling nr. 1.

For å nå ut til alle kommunene og primærhelsetjenesten er det viktig å få til regionaliserte ordninger som sikrer plattformer for kompetansebygging, rolleforståelser, informasjonsutveksling, relasjonsbygging osv.

Med hilsen

Johan Martin Welhaven
Leder Felles enhet for påtale

Renate Zimmermann
Leder Felles enhet for
operative tjenester

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.